

TARA NOASTRA
FOAIA POPORALĂ A
„ASOCIAȚIUNII“

REDACTOR:

OCTAVIAN COEA.

CŪPRINSUL:

	Pag.
a. e.: Dascăul	423
Comuna „Viitorul“	426
Ingrijirea roilor în zilele dintăi	431
La sate!	432
Povestea pâinii.	433
Gh. T.: Din popor	435
Știri	435

Înștiințare.

Rugăm pe toți câți au binevoit să primească această foaie să grăbească cu trimiterea plății de abonament.

Administrația foii „ȚARA NOASTRĂ“.

Cetitorilor.

Pe toți, cărora le ajunge în mâni această foaie li rugăm să o cetească și dacă o socot de potrivită trebuințelor țărănimii să o răspândească între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare săptămănal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe an 4 cor.

Pe jumătate de an 2 „

Pe trei luni 1 „

Banii să se trimită la Administrația revistei „Țara noastră“. Sibiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cărturarii noștri, mai ales cei în atingere apropiată cu țărăניה — preoții și învățătorii — sânt rugați a trimite acestei reviste articole și știri cari sânt în legătură cu trebile țărănimii. Indesebi primim bucuos articole cu povețe economice, precum — și snoave, poezii populare etc. Scriitorii articolelor sânt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca să nu fim siliți a supune schimbării în redacție articolele.

Pentru articolele bune dăm și o cuvenită răsplată bănească.

ȚARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul: Pe un an 4 cor. Pe o jumătate de an 2 „ Pe trei luni 1 „ Pentru România . . . 6 Lei	REDACTOR: OCTAVIAN GOGA	Redacția și admini- stratia: Sibiu (Nagyszeben) Str. morii, 6.
---	--	--

DASCALUL.

Când cetiți rândurile acestea, nu cred că mai este școală, unde între cei patru păreți scunzi și acoperiți de sărăcie, dascălul satului, cu glasul ostenit după o muncă de un an de școală, să mai frângă din pâinea învățaturii pe seama micilor săi ascultători. Pretutindenea locul penei i-l ia sapa și coasa. Cu inima împăcată pentru munca ce a desfășurat-o iarna întreagă, bucuros ia și el în mână uneltele de muncă, și iese în câmp afară să mai răsuflă din aerul curat și încărcat de mirosuri al livezilor, și să-și mai scalde privirea în seninul zărilor albastre.

Pe cale îl întâmpină oamenii cu «Bună dimineața». Li cad așa de bine binețele ce-i dau, că ar voi să se oprească în loc și să strângă pe fiecare în brațe ca pe un frate. Gândul lui fericit lunecă la examenul ce l-a avut mai dăunăzi. A fost lume multă. Săteni îmbrăcați în haine de sărbătoare, învățători veniți de prin satele vecine și dl protopop. El singur a rămas uimit de răspunsurile îndrăznețe ale copiilor. Deplină i-a fost bucuria însă când, întorcându-se către sătenii cari au luat parte la examen, a cetit în ochii lor mulțămirea și mândria ce o au pentru dascălul lor așa de tânăr și așa de vrednic.

Nimic pe lume nu te face mai fericit ca răsplata dreaptă a unei munci cinstitute. Și el și-a avut răsplata în căldura privirilor cari l-au înfășurat cu dragoste și i-au străbătut până la inimă. A simțit atunci izvorând, parcă de undeva din adâncul ființii lui, atâta putere de lucru, că-i părea rău că se încheie anul de școală.

Dar nu-i nimic. Sunt atâtea de făcut afară de școală. Și el are să se pue pe lucru. Acum e vară, are să-și mai strângă și el ce are pe câmp, și nici oamenii n'au răgaz de el să-l asculte. Nici n'ar prinde vorba, când ar vedea ei, că, vrea să dea sfat altora, și locurile lui pe câmp rămân nelucrate. La iarnă însă e răgaz mult și săteni îl ascultă bucuros. Trebuie început odată și cu oamenii mari. Așa nu mai merge. Fără ei nu ajungi la nimica. Că la urma urmei în școală ce poți să faci din un băiat? Stă sub paza ta pe săptămână 32 de ciasuri. Nici două zile întregi. Pe patruzeci de săptămâni cât ține de obicei anul de școală se vin 54 de zile. 310 de zile e copilul numai în seama părinților. De unde să poți tu un biet de dascăl, care n'ai numai unul sub grijă, ci 60 până în 80, să-i scoți la lumină în restimp de 54 de zile? Numai acum își dă el seama ce mijloace puține are la îndemână școala, în ajungerea scopurilor ei. Și câte nu așteaptă lumea dela bietul dascăl! Câte nădejdi nu se pun?! Cu toatecă adevăratul folos cu care se poate alege un băiat după anii de școală e: să știe bine ceti, scrie și socoti. Școala face începutul. E ca cum ai ară un loc, l-ai grăpă, și găta frumos pentru sămănat. Ce are a face că plugul l-ai cumpărat dela o firmă românească, sau ți-a picat plocon necerut dela o firmă străină? Las' că ce-i făcut pe seama altuia nu ți-se potrivește ție. Dar să fie numai *om* cine ține de coarnele plugului.

Ogorul făcut însă trebuie sămănat, sămănătura trebuie îngrijită și buruiana plivită, ca să poată răsări grâul curat și să aducă roade bune. Și toate lucrurile aceste cad înafară de școală, pentru că în școală, cum am zis abia se poate ogori. Aci trebuie desfășurată munca cea mare și ostenitoare. Și el va porni-o. N'are să se teamă de nimic. Și de ce să se teamă? Inceputul e greu, și izbânda anevoioasă, dar odată tot are să vină. A făcut el socoteala. Are leafă pe an 300 de zloți, puțin ce-i drept, pentru că nevoile sunt multe, dar în sfârșit, dacă nu-i mai mult trebuie să se ajungă și cu atât. Din banii ăștia, aruncă 20 zloți pe an pe tutun. De aici înainte n'o să mai pună o țigară în gură. Și de ce să nu se poată? Numai dobitoacele nu se pot stăpâni. Omul

trebuie să fie stăpân pe sine. Pe banii ăștia va abonă gazete. Va mai abonă și părintele cel bătrân vre-una două, de o gazetă-două vor face rînd doi oameni mai cu dare de mână și buni de inimă din sat, și așa are să adune laolaltă vre-o cinci gazete, din cari va ceti sările la săteni. Dintâiu puțini, dar apoi tot mai mulți se vor strînge, și cei mai tineri, cari au apucat a învăța să cetească, vor lua ei în mână gazetele, să mai vază ce spun. Nu-ți poți închipui cum deschide mintea omului cîte o gazetă de ăștia. Că ea aduce în toată ziua cîte ceva, și omul nici nu bagă seamă, cum culege azi una, mâne alta așa că la anul nu ți-e rușine să stai cu el de vorbă. Frumoasă apostolie și slujba grea de gazetar. Să ști tu că toată munca ta nu e făcută pentru tine, ci pentru alții și toată fapta ta izvorește din dragostea nețărmurită ce te încălzește și-ți dă putere, față de cei mulți și năcăjiți. Dacă n'ar fi dascăl nu i-ar plăcea să fie nimic altceva pe lume decât gazetar. Și dac'ar fi el om bogat, n'ar face cu banii altceva, fără ar abonă pe seama fiecărui om din sat, care știe ceti, cîte o gazetă. Cum s'ar schimbă satul lui după doi ani de zile.

Atunci să vie cei-ce țin adunări pentru deșteptarea poporului, că știu că ar avea cine să-l înțeleagă. Zău el nu se poate miră îndestul, ce fac unii cu atâta bani, de nu se mai gîndesc și la cei săraci și năcăjiți. A văzut el pe mulți bătându-și peptul, că ei sunt în stare să facă așa și așa pentru țaran, în adunări ridicau pe țaranul român în slava cerului de să-l ametească, dar când a fost la adecă, s'a făcut că n'aude, nu vede. Hei! și sunt mulți de aceștia. Cu toți dela mic până la mare nu-și bat capul cu altceva, decât cum să strîngă ban lângă ban. Odată ori de douăori pe an se scoboară din înălțimea lor cerească în mijlocul poporului, încasează ce au de încasat, și se aruncă cu o ploaie de vorbe păsărești despre taica Traian și învingerea lui asupra lui Decebal.

Câte un român întreabă nedumerit pe vecin:

— Ce-o mai fi vrînd domnul ăsta măi vere?

— Auzi mă c'a văzut cum s'a bătut Traian cu Ducipal și ne spune să știm și noi.

— Ce ne doare pe noi de Traian și de Ducipal?

Ducipal par'că scrie la Alexandrie c'a fost calul lui Alexandru împărat. Cum s'o bătut ăla mă?

— Știu eu?

— Nu-i în toate mințile. Am tot auzit eu, că cei învățați se mai smintesc de prea multă învățătură. Iacă acum văz cu ochii.

Fața dascălului se luminează de un zimbet. O undă de vânt răcoritor îl mângăie pe față. Își ridică pălăria de pe cap și trece așa cu capul descoperit prin holdele ce dau în pârghă.

Români îmbrăcați în cămeși pătează câmpul cu puncte albe. Dascălul se simte ușor ca o peană. Să sboare nu altceva. Ajuns la livadă, lunecă odată gresia pe coasă și trage prin mijlocul livezii un polog bătut și zdravăn.

Un Român trece cu carul pe calea de alătura:

— Bună ziua dle învățător! Te-ai apucat de muncă?

— Apucat bade George, că de nu vom munci, e rău.

— Rău și nu prea dle învățător. Că Dvoastră căpătați leafa, și aveți din ce trăi. Dar noi sărmanii că nu căpătăm de nicăiri nimic. De dat, apoi las pe noi. Dtale-ți dăm, la popa-i dăm, bir dăm, la notarăș dăm, la solgăbirău dăm, la avocat dăm, și cui nu dăm? Nouă cine ne dă? Cel de sus, drăguțul că mai stropește câte-o leacă de ploaie de se face mămăliga, că altcum ar fi vai de noi.

a. e.

COMUNA „VIITORUL“.

V. Banca sătească.

În anul al doilea dela venirea sa în comuna «Viitorul» preotul pregătește pe oameni cu orice prilej pentru înființarea unei bănci sătești.

Iată cum ne povestește aceasta moș Todor, unul din cei mai iscusiți și cinstiți fruntași ai comunei.

Intr'o Duminecă, zice moș Todor, preotul nostru stăruie cu tot înadinsul ca poporul să se adune la școală. E vorba de înființarea unui lucru bun, de folos obștesc, anume de înfiin-

țarea unei bănci sătești. Pentruca să ne dea ajutor cu sfatul său, zice moș Todor, preotul a chemat dela oraș pe domnul Vărtolomeiu Spornic, îndemânativ la multe de toate și foarte priceput în tainele înființării băncilor sătești. La soroc eră mult popor adunat în școală și a sosit și preotul nostru împreună cu domnul Spornic.

A vorbit mai întâi preotul despre greutățile și năcazurile cu cari au să lupte locuitorii satelor, și despre mijloacele de îndreptare ale acestor greutăți și năcazuri.

A urmat la cuvânt domnul Vărtolomeiu Spornic, care a arătat cu deamăruntul foloasele băncilor sătești și trebuința unei astfel de bănci pentru comuna «Viitorul».

«Dragii mei, zice domnia sa, am venit la dvoastră chemat de părintele Peptea care se străduiește așa de mult să facă din dvoastră oameni luminați și îndestulați și din comuna «Viitorul» o comună pedepplin fericită.

Am venit cu drag, oameni buni, și vă rog ca și dvoastră tot cu dragoste și încredere să primiți povețele ce eu vă dau.

Știu din spusele multora că dvoastră ați părăsit căile de odinioară și ați pornit în timpul din urmă pe căi bune și plăcute lui Dumnezeu. O astfel de cale vreau să vă arăt și eu.

Dragii mei! Am să vă vorbesc despre *folosul băncilor sătești*, pe cari vremile de astăzi le-au socotit drept mijloacele cele mai alese și mai puternice pentru înaintarea în avere și fapte bune a popoarălor.

Și știu că nu voiu putea să încep mai bine cuvântarea mea decât spunându-vă cum și când și-a luat începutul cea dintâi bancă sătească, în felul cum vreau să vă sfătuiesc a înființa și dvoastră una.

Sunt tocmai 60 de ani, de când în o parte a țării nemțești poporul ajunsese în mare strâmtoare din pricina unui an rău.

În timpul acesta F. W. Raiffeisen, un bărbat cuminte și inimă caldă pentru binele poporului, vine la gândul, că lipsa și năcazurile se pot birui numai prin unirea puterilor. Se pune deci pe lucru și, după multă zoală și mari sfârcoliri, izbutește să întrunească pe consătenii săi într'o însoțire obștească. Această însoțire a alungat lipsa din comună și a adus belșug.

Vestea acestui lucru bun s'a răspândit în toate părțile și pilda cea bună a început să fie urmată și de alte comune. În scurt timp felul acesta de însoțiri, numit *al lui Raiffeisen*, a

fost îmbrățișat în foarte multe țări, nerămânând nici țara noastră îndărătul altora.

Și pretutindeni, pe unde au prins rădăcini aceste însoțiri, comunele și oamenii au înaintat cu spor în avere și fapte bune. Da, pentru că ele, cum spune cântecul:

*In calea lor lasă belșug
Și 'n urma lor lipsele fug.*

Da, pentru că țanta acestor însoțiri este *a face pe oameni mai buni și mai avuți, a alcătui întocmirile trebuincioase la ajungerea acestei țante și mai cu samă a agonisi banii trebuincioși membrilor (părtașilor) însoțirii, precum și a da prilej membrilor să-și așeze spre păstrare, cu dobândă banii cari altfel ar stă neîntrebuințați.*

Băncile mari sunt pentru orașe iar băncile mici și mai ales *Însoțirile de împrumut și păstrare după felul celor ale lui Raiffeisen* sunt anume pentru sate. Și cu cât satul e mai mic, cu atât e mai bine, pentru că ele se pot chivernisi mai ușor, dând mai puțin de lucru, și pentru că se poate cunoaște mai ușor vrednicia fiecărui om, lucru pe care se pune mare preț la aceste însoțiri.

Însoțirea lucră de obicei *prin sfaturi* date părtașilor și prin o mulțime de alte *mijloace* potrivite țantei ce urmărește.

Mijloacele de căpetenie prin cari însoțirea își ajunge țanta sunt banii.

Banii trebuincioși însoțirii se câștigă pe trei căi: din părțile plătite de membri, din împrumut și din banii puși cu dobândă de părtași și de nepărtași.

Toți ceice sunt părtași la însoțire iau răspunderea pentru bunul mers al ei și stau buni pentru acest mers.

Dacă părtașii însoțirii stau buni cu toată averea pot să capete bani împrumut cu dobândă mică și ei pot da iarăș împrumut cu dobândă mică.

Dacă părtașii însoțirii stau buni numai pentru o sumă anumită, spre pildă de 5—10 ori a părții subscrise de ei, și așa e bine. În această întâmplare părtașii sunt mai la adăpost; dar însoțirea nu poate lucra cu atâta nădejde de izbândă și cu mari înlezni, ca atunci când părtașii iau răspunderea pentru bunul mers cu toată averea lor.

Împrumuturi se dau numai celorce e nădejde, să le poată iarăș plăti. Căpeteniile băncii cunosc pe părtași și știu care ce

poate și cât poate. Cunosc mai ales de ce încredere sunt vrednici, atât împrumutătorii cât și chizeșii lor.

Fiecare părtaș trebuie să se înscrie de obicei cu câte o parte de 10 fl. sau 20 coroane, care sumă însă nu se plătește deodată ci pe rând, în rate, spre pildă, de câte 1 coroană sau două la lună, așa ca plătirile aceste să nu fie o sarcină grea pentru nici unul dintre părtași.

Afară de părțile pe cari le plătesc părtașii și cari trebuie plătite pentrucă însaș legea cere să aibă însoțirea o anumită sumă de bani la înființarea ei, — însoțirea primește bani cu camătă dela orișicine, așa că la astfel de însoțiri se pot pune spre păstrare sume cât de mici, spre pildă, chiar și dela 20 fileri în sus. La însoțire își pun banii spre păstrare nu numai singuraticii locuitori, ci și însaș comuna, biserica, școala ș. a.

Pe calea aceasta însoțirea își agonisește bani pentruca să poată lucra și să fie de folos tuturor.

Însoțirea dă bani împrumut, dar îi dă mai ales pentru *înaintarea economiei* și pentru *îmbunătățirea sorții* membrilor săi, înlesnindu-le, pe cât numai se poate, plățirea cametelor și împrumutului la soroace, când oamenii pot mai ușor plăti.

Banii se dau împrumut pentruca, cu ei, împrumutătorul să-și poată agonisi mai ales *unelte* și vitele trebuincioase pentru o lucrare mai bună a pământului.

Cu vite, cu *mașini* și unelte bune pământul se poate lucra mult mai bine decât cu vite slabe, rău hrănite, și cu unelte învechite, și mai ales fără mașini.

Se vor da mai ales împrumuturi pentru *îmbunătățirea livezilor* și peste tot a *fânațelor*, cari adesea din lipsa de parale stau nămolite sau uscate, și în amândouă împrejurările aduc un venit foarte slab sau și nici un venit.

Se vor da bani în împrumut pentruca *ogoaarele* întinse, ce stau nefolosite să fie schimbate în locuri ce au să aducă belșug plugarilor.

Se vor da bani împrumut pentru răspândirea *pomăritului*, *stupăritului* și a *vermilor de mătasă* ș. a., cari sunt nebăgate în seamă de poporul nostru, pe când ele ar putea să-i aducă venite frumoase în fiecare an. Se vor da bani împrumut pentru *înnoirea viilor* pustiite de boale.

Se vor da mai departe ajutoare ca oamenii se poată câștiga câte ceva și în timpul iernii. Anume se va purta de grije ca ei să învețe a-și *face înșiși o parte a uneltelor* celor mai tre-

buincioase în economie: furci, greble, juguri, leuce, coșuri de căruțe, coșnițe de albine — din nuiiele, paie, scânduri ș. a.

Pe cei ajunși în *ghiarăle cămătarilor* însoțirea trebuie să-i ajute, să le plătească datoria și lor să le înlesnească în tot felul plățirea la însoțire.

Însoțirea are să agonisească însaș *mașini economice, semințe bune, pomi* ș. a. Ea le capătă mai ieftin. Le poate da prin urmare și părtașilor mai ieftin și le poate face înlesnirea de a le plăți pe rând.

Când vre-un părtaș are prilej de a *cumpără moșie sau casă* însoțirea îi sare într'ajutor făcându-i toate înlesnirile cu puțință.

Mare este și *folosul obștesc* la care putem ajunge pe calea însoțirii sau băncii sătești. Însoțirea ia bani împrumut cu camete mai mici și îi dă părtașilor în împrumut cu camete ceva mai mărișoare, dar totuș nu grele. Din deosebirea aceasta de camete se acoper cheltuelile băncii cari de obicei sunt mici. Ce rămâne e profitul băncii. Părtașii însoțirii nu râvnesc la micul câștig de un florin sau o coroană ce li s'ar cuveni, ci lasă aceste sume să se adaugă la fondul obștesc al însoțirii sau cumpără pentru ele lucruri aievea folositoare pe seama părtașilor, cum sunt *cărți, gazete* ș. a.

Din o parte a profitului se fac *fonduri pentru școală și pentru biserică*, iar ce mai rămâne are să formeze drept fond al băncii.

Cu bună chiverniseală profitul se face din an în an tot mai mare, fondul bisericei și al școalei cresc și ele neîntrerupt, iar fondul însoțirii ajunge, nu chiar după mult timp, așa de mare, că însoțirea poate lucra acum numai cu el, fără să mai aibă trebuință de a lua bani împrumut.

Când însoțirea a ajuns să nu mai iee bani împrumut și să lucre numai cu banii ei și când și biserica și școala au fost asigurate prin fondurile înființate și sporite pe seama lor, țanta însoțirii este în mare parte ajunsă; de aici încolo câștigul ei se poate întrebuința pentru alte lucruri de folos obștesc, cum am pomenit mai sus.

Iată, dragii mei, din toate cele spuse puteți vedea, că o bancă sătească în felul cum v'am înfățișat-o eu, ar fi o binecuvântare pentru comuna «Viitorul» și, cu ajutorul ei, în câțiva ani dvoastră ați ajunge în o stare de neîntreruptă înflorire. Urmașilor veți lăsa în felul acesta un sprijin puternic de înaintare și spor în toate cum și o pildă vrednică de urmat.

Socotiți, dragii mei, toate aceste, și faceți o astfel de bancă sătească. Bunul D-zeu va fi cu dvoastră și urmașii vă vor binecuvântă».

Pe urma acestei cuvântări și la stăruința preotului și a câtorva fruntași, s'au găsit de toți 35 de oameni cari s'au învoit la facerea băncii. Și atâta a fost destul deocamdată.

Numai decât dl Spornic a cetit statutele, cari au fost primite, s'au ales conducătorii însoțirei și a rămas ca dânsul să îngrijească de înaintarea statutelor spre a fi întărite.

În mai puțin de 3 săptămâni toate au fost gata, așa că banca a putut să-și înceapă lucrările.

Ca prezident a fost ales preotul, ca contabil (purtător al socotelilor) învățătorul, iar cassar unul din cei mai de încredere fruntași ai comunei. Toți aceștia au luat sarcina lucrărilor băncii fără de nici o plată, și toate au mers și merg bine.

ÎNGRIGIREA ROILOR ÎN ZILELE DINTĂI.

Ca și copiii neingrijiți indestul după naștere, pier și o mulțime de roi în zilele cele dintâi. Pentru-ce? Pentru-că nu arareori se întâmplă, că astăzi am căpătat unul sau mai mulți roi și ca mâne se pornește un timp ploios și rece, care ține mai multe zile, încât albinelor le e cu neputință să-și aducă cele de lipsă. La întâmplări de aceste stuparul să-și ajute roii, dându-le miere subțiată cu apă, iar în coșnițele mobile faguri întregi cu miere.

Dar' chiar și când după roire sunt zile frumoase, e bine să sărim în ajutorul roilor și cu deosebire în al celor mai slăbuți și cu matcă nefructificată, dându-le nu numai miere, ci și faguri cu pui și ouă, din cari, prăpădindu-se matca cu prilejul împărecherei, în aier, să-și poată crește o altă matcă.

Roi, și mai cu seamă cei cu matcă nefructificată, trebuie cercetați la o săptămână ca să vedem, dăm de ouă ori ba. Aflând ouă, e semn, că matca este fructificată și prin urmare stupul e în bună randuială; aflând matca, dar nu și ouă e semn că împărecherea n'a izbutit și îi dăm din nou un fagur cu ouă, sau și mai bine cu căsuli de matcă, din cari albinele își pot crește altă matcă și nu e primejdie, că stupul va căpăta matcă falsă. Matca, care nu s'a fructificat în timp de o săptămână, cu anevoie se va mai fructifica, de aceia e mai bine să fie omorită și, având la îndemână o matcă, o imbiem sub coperiș pe timp de 24 ore, căci din ouă prea cu anevoie dobândim o altă matcă.

Părcane se pun, după-cum am mai spus, întâiu numai în despărțământul de clocit, adecă sub poliță și numai atâtea câte să le poată cuprinde roiul, nu mai multe. Fereasta se împinge până lângă părcane. Dupăce albinele au umplut parcalele date, cari trebuie să fie atâtea în un rând câte și în celalalt, li se mai pun alte două părcane, unul din sus și altul din jos, dar nu chiar dindărăt lângă fereastră, ci între cei doi faguri din urmă, așa, ca între doi faguri plini să vină unul gol.

Tot astfel se face până se umple despărțământul de clocit, adecă de sub poliță și numai mai târziu, cerând trebuința, descoperim grația lui Hanemann și lăsăm stupul să treacă și în despărțământul de miere.

Ca albinele se treacă mai în grabă, e bine să se pună la fund un fagur cu pui și apoi 2—3 părcane cu începuturi de faguri.

Stuparul.

LA SATE!

Acum, când mai ales ne preocupă chestiunea creșterii economice și culturale a poporului, a țărănimii: credem a nu fi de prisos să ne îndreptăm privirile asupra stării poporului dela sate asupra țărănimii de baștină. Căci greul poporului nostru țărănimea dela sate îl formează. Clasa de mijloc, burghezimea orășenească, e cu mult prea mică, prea disparentă, pentru-ca pe greutatea ei să se poată răzimi forța de căpetenie a afirmării noastre ca popor deosebit.

E timpul verii. Pleacă mulți în vacanțe la sate, la locuri răcoroase. Vin în atingere de aproape cu poporul; cu blândul și cumpătutul popor.

Când e vorba de creșterea poporului, atunci preot, învățător, notar, avocat și toți, câți rumegă în gândul lor vre-un plan sau vre-o schiță cât de mică din un plan de îmbunătățire a sortii poporului: ce trebuie să se facă? Să cunoască poporul, să-i știe vrerile și durerile lui, să-i știe pipăi pulsul încordărilor lui. Asta e cerința principală.

Să-l examineze, să-l ștudieze, ca să-l cunoască în întreagă ființa lui. Să nu se mărginească numai la constatarea, că poporul nostru e bun și blăjin, ci se cerce a pătrunde în firea lui, în cercul lui de vederi și pricepere — strâmt, larg, cum ar fi. Să steie cu el de povești, să-i asculte năcazurile lui și să vorbească cu el despre modalitățile ușurării aceloră. Și apoi să nu peardă din vedere a-l dăscăli, unde vede nevoia și a-i arăta și desvăli scăderile, de cari, Doamne, multe se mai gădesc.

Să părăsim cu toții optimismul fraselor, că „Românul în veci nu pieră” și altele de felul acesta, cari vor fi fost bune

și ele la vremea lor, dar azi par prea trăite, prea spălătăcite, fiindcă s'au prea tocit și prea fără chibzuială și căpătăiu s'au umplut de ele tot colțul. De te prilegești la vre-o adunare, la vre-un banchet, auzi vorbiri, toaste, discursuri mai mult s'au mai puțin sunătoare și la urmă te alegi cu nimic.

Așa se face, că trăim toți numai cu pomeneala celor moștenite. Ne amăgim cu credinți deșerte și nutrim iluzii, cari toate se clăbucesc și se spulberă, când e se dai față cu chipul realității.

Dacă voim să cunoaștem bine un lucru, îl vom privi deaproape. Dacă voim a ști, cum se prezintă poporul nostru privit deaproape, să mergem în tinda lui, să ședem cu el pe lăița-i sărăcăcioasă și să-i ascultăm jalbele, ce ni-le spune el toate pe răgaz și la înțeles. Atunci vom ști apoi, unde-l doare și îi vom putea statori leac pentru vindecarea ranelor și durerii lui. Atunci vom cunoaște greutățile și pedecile, de cari se izbesc și se prăbușesc multe planuri frumoase.

Ce întâlnim la sate? Două straturi, două pături de popor, sunt de cari trebuie să ținem seamă și cari trebuie să țină și ele seamă una de alta. E deoparte *inteligenta* (domnii și cărturarii) de cealaltă parte *țărănimea*, mulțimea poporului, care trebuie format și prefăcut într'un trup puternic de luptă și de muncă pentru progres.

O înțelegere frățească dintre aceste două soiuri de oameni ne-ar da garanța înaintării și izbânzii — condiționându-se, se înțelege, capacitatea de a conduce a soiului dintâi și dispoziția, aplicarea de a se lăsa condus a celui de al doilea. Unde lucrurile așa vor fi și când peste tot se va forma acest fel de împrejurări, acolo și numai atunci se poate vorbi de o creștere adevărată a poporului.

Dar' că astăzi nu suntem chiar ajunși la hotarul acestei cerințe de creștere a poporului, fără multă bătaie de cap vom putea oblici. În satul cel mai slab și mai vai de loc, unde sunt o sută două de fumuri, găsim și un preot și un dascăl cel puțin. Aci preotul se ceartă cu învățătorul, învățătorul cu preotul și amândoi împreună cu poporul. Căci sunt stările de așa. Când e vorba de traiul năcăjit al dascălilor dela sate, atunci neînțelegerea cu poporul e gata. Ei cer, poporul nu voiește s'au nu le poate da toate, câte s'ar cuveni, căci roada țaranului e supusă schimbărilor vremii. E anul bun, e și țaranul mai darnic, iar de nu, rabdă toți, ori se ceartă și se învrăjbesc.

Vr.

(Va urmă).

POVEȘTEA PÂNII.

Credem că nu e fără interes, să facem cunoscut cetitorilor noștri cum se pregăteă mai de mult pâinea — după care ne batem toți.

La început mestecau oamenii făina cu apă și o ferbeau.

Mai târziu numai au prins a o coace. După mărturisirea istoriei, oamenii dintâi încălziau o lespede în jar, o învăliau cu o pătură de aluat de un deget de groasă și, acoperită cu cenușă, o lăseau să se coacă. Așa se pregătea: coca (turta sau pogacea).

Moise amintește întâiaoară de pâne. El face deosebire între pânea dospită și nedospită. Profetul Osia face pomenire despre cuptorul de pâne. De pitar iarăș Moise spune, când scrie despre întâiul pitar din Egipt. La profetul Ieremia găsim urme despre ulița pitarilor. Din vremea grecilor vechi Elianus ne spune de 45 de pitari, dintre cari cel mai vestit a fost Theairo, pe care-l preamărește și Plato în scrierile lui. Scriitorul Ateneus la 2—300 de ani după Christos face pomenire despre vre-o 72 feluri de coacere de pâne.

Romanii cei vechi trăiau cu un fel de păsat făcut din bucate pregătite și pisate în piuă. Tot așa Carthagenenii. Unii îl și coceau în cuptoare, cum s'au aflat în săpăturile făcute în deosebite locuri.

Pe vremea lui Numa pregăteau la sărbătorile ținute în cinstea lui Adonis turte în fel de fel de forme de animale, din făină de grâu amestecată cu miere, mărar și uleu. La Saturnalii pregăteau covrigi și aluate în formă de potcoave. Pe timpul lui August erau vre-o 300 de pitari în Roma.

După spusele scriitorului Pliniu, Germanii și Galii au cunoscut înaintea Romanilor aluatul.

În Franția, în veacul al VIII măncau pâne de grâu. Pâne rotundă, subțire și lucie, pe care o folosiau de tăier încă și pe vremea lui Ludovic al XII.

Pe timpul lui Pipin în Anglia nu eră cunoscută pânea albă de grâu. Credincioșilor le împărția episcopul după liturghie. Pânea se pregătea numai pentru cei de casă și e aproape de necrezut, că la 1804 în Manchester nu eră nici un pitar de meserie.

Meseria de pitar aducea foarte bun câștig, dar sta sub supravegherea diregătoriilor. La anul 1688 pe podul din Praga se putea vedeă încă corfa, în care închideau și-i cufundau pe vre-o câteva minute în apă, pe cei ce făceau pânilor mai mici de cum se cerea.

La Slavi pregătirea pâinii eră datoria femeilor. Pânea cea dintâi pe care o scoteau din alvia (covata, troaca) de pâne, eră pe seama zeităților casei, și aceasta nu eră iertat să o mănânce decât stăpânul ori stăpâna casei. Pânea aveă forma de lipie subțire.

La dospirea pâinii va fi ajuns vre-o femeie grijitoare, care aluatul rămas din rândul trecut l-a amestecat cu aluatul cel nou, și așa va fi băgat de seamă, că pânea pregătită în felul acesta e mai bună decât pânea fără aluat.

Din popor.

Iar in loc de cântări sfinte
Ce se cântă la morminte,
Croncănesc corbii in vânt
Eu zac intins pe pământ.

Foicică foaie lată,
Vină, maică, și mă caută
La poalele steagului
In capu șireagului.
Că-acolo-i fi ingropat
Fără scândură de brad.
Dumnezeu m-o milui
Și din mine-o răsări
Din picioare
Mândră floare
Din guriță
Fantăniță
Și din buze izvorașe
Din ochi două părăiașe,
Ca să bei, maică din ele
Să te mai alini din jele.

*

De muriam cu florile
M'ar fi plâns surorile,
In grădina cu stupină
M'ar fi plâns maica bătrână.

Foaie verde foi de nuc
Mi-a vin't vremea să mă duc,
Să plec in țară străină
Și-acum să-mi iau ziua bună:
Dela frunza de pe munți
Dela dulcii mei părinți,
Dela frunza de pe brazi
Dela doriții mei frați,
Dela grădina cu flori
Dela dulcile surori,
Dela fir de busuioc
Dela feciorii din joc,
Dela frunza de cicoare
Dela mândre fetișoare,
Dela frunza de sulcină
Dela mândra ce suspină.

Culese de Gh. T.

ȘTIRI.

Inștiințare. Am trimis această foaie timp de o jumătate de an unui număr foarte mare de cetitori, fără ca mulți din ei să fi plătit abonamentul și fără să fi returnat cele 25 numere ale foii. Dreptaceea pe toți acești cetitori i-am socotit și-i socotim abonați și-i rugăm să binevoiască a ne trimite abonamentul pe asemnatul alăturat la Nr. 20 al foii.

Abonații cari au plătit numai pe un pătrar sau o jumătate de an sunt rugați să-și înoiască abonamentul la timp trimițând suma cu care sunt în restanță.

Totodată rugăm să se lipească pe dosul cuponului întregă adresa sau să se scrie măcar numărul în-

*vălitoarei în care trimitem foaia și să ni-se împăr-
tășească spre îndreptare greșelile ce s'ar și strecurat
în adresă.*

*Cărturărimea noastră o rugăm și la acest loc
să răspândească această foaie în păturile largi ale
țărânilor noastre.*

In săptămâna trecută 2677 de inși a plecat din țara noastră
la America. Dintre aceștia 149 români. Dumnezeu să-i aducă în
pace acasă.

Starea sămănăturilor din întreaga țară, după rapoartele
oficiale — e mijlocie. Pe unele locuri grâul, orzul și ovăsul sunt de
tot slabe. Cucuruzul și cartofii fâgăduiesc recoltă bogată. Poame
vor fi puține. Viile sunt frumoase.

Nu știu carte. — După datele statistice din 2.799,479, cât
face numărul Românilor din țara aceasta abia știu carte 375,117.
Restul de 2.213,947 nu știu carte de loc.

Când vom ajunge și noi odată la lumină?

Intrunire agricolă în Șura-mică. Comitetul „Reuniunii române
de agricultură din comitatul Sibiului” a ținut o intrunire agricolă
în Șura-mică, Duminecă la 30 Iunie n. a. e. Intrunirea s'a ținut
în școală, dela amiază până la 4 ore d. a. Adunarea a fost foarte
bine cercetată de poporul din comună, în frunte cu preotul și
învățătorul. Membrul comitetului, dl R. Simu a vorbit despre
căile pe cari *poporul trebuie să umble pentruca să scape de rele și
să ajungă la bine.* Îndeosebi a vorbit despre *stupărit*, având la
îndemână o coșniță mobilă și cele mai neapărat trebuincioase
unelte pentru *stupărit* și strămutând de fapt un roi din coșnița
de nuiete în coșnița mobilă. Coșnița mobilă, roiul și uneltele de
stupărit au fost dăruite preotului cu îndatorirea de a lucra pentru
răspândirea *stupăritului* în comună. Membrul comitetului, dl Ni-
colau Iosif a vorbit despre *cultura viilor și a pomilor, cum și de-
spre societățile de asigurare a vitelor*; iar dl Victor Tordășianu
despre *Însoțirile de credit sistem Raiffeisen*, în urma căreia este
nădejde că Românii de acolo vor înființa în scurt timp o astfel
de însoțire.